

Årsrapport

Äldreomsorgsnämnden
2022

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	4
2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle	5
3 Verksamhet	6
3.1 Uppföljning av grunduppdrag	6
3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige	6
4 Måluppföljning	7
4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential.....	7
4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska de som behöver få bra stöd och en god vård och omsorg för att ha ett gott liv.....	7
4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska vi vara en kreativ kommun för att alla ska trivas med att bo och leva	10
4.4 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning.....	10
5 Agenda 2030	11
6 Uppföljning av internkontroll	12
6.1 Årets internkontrollarbete	12
6.2 Uppföljning av internkontrollplanen	12
7 Personal	16
8 Ekonomi	18
8.1 Driftredovisning.....	18
8.2 Demografimodell	20
8.3 Investeringsredovisning.....	21
9 Annan uppföljning	22
9.1 Övrig uppföljning.....	22
10 Följetal	24
10.1 Följetal verksamhet	24
10.2 Följetal personal	25
11 Budgetunderlag	27
11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten	27
11.2 Omvärld	27
11.3 Ekonomi.....	28
11.4 Personal- och kompetensförsörjning.....	29
11.5 Taxor och avgifter.....	30

Bilagor

Bilaga 1: Nyckeltal Ekonomi Verksamhet ÅN 2022

Bilaga 2: Nyckeltal Ekonomi Kostnadsslag ÅN 2022

Bilaga 3: Kvalitetsberättelse ÅN 2022

Bilaga 4: Patientsäkerhetsberättelse 2022

Bilaga 5: Taxor och avgifter 2024 ON

1 Sammanfattning

Äldreomsorgsnämnden redovisade ett överskott om 0,4 mnkr år 2022 jämfört med årets budget.

Verksamheterna har under året aktivt arbetat med att minimera spridningen av covid-19. Det har skett en ökning av smittan under delar av året men bedöms i nuläget vara under kontroll. Detta har lett till utmaningar när det gäller bemanning framför allt under sommaren. Behovet av extra bemanning inom verksamheten för kommunal Hälso- och sjukvård har kunnat tillgodoses genom bemanningsföretag, motsvarande cirka nio årsarbetare i snitt under året. Dock krävde sommarperioden en högre bemanning jämfört övriga månader.

Ytterligare utmaning för den kommunala hälso-och sjukvården är ett ökande vårdbehov hos kommuninvånare, då patienter inom slutenvård tenderar utskrivas i en snabbare takt än tidigare, som en led i kommande förändringar enligt Nära Vård.

Verksamheterna inom äldreomsorgsnämnden har fortsatt stort förtroende bland kommunens brukare, vilket senaste brukarundersökningen påvisar. Dock påvisar resultatet i jämförelse med samma period förra året vara lägre. En tendens som påvisas även i jämförelse med hela riket.

Flera långsiktiga insatser har påbörjats med målet att kunna bemöta samhällsutmaningarna med bibehållen kvalitet inom verksamheterna samt effektiv användning av resurser.

För att möta rekryteringsutmaningen har ett systematiskt arbete påbörjats för att minska antal timvikarier till förmån för tillsvidareanställningar på heltid. Vilket årets indikatorer påvisar, där en ökning av tillsvidareanställda på heltid skett under året i jämförelse med tidigare år.

Arbetet med långsiktig kompetensförsörjning har vidareutvecklats. Medarbetare har fått ta del av utbildningar av varierande karaktär, både internt och externt.

2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle

Inledningen av året präglades av en mycket hög sjukfrånvaro då Covid-19 spreds i samhället på en nivå som inte setts under pandemin. Förvaltningen vidtog åtgärder för att planera den höga personalfrånvaron och minska smittspridningen. Insatser fick i viss mån ställas in och dagverksamheten hade ett kortare uppehåll på några veckor. Under perioden som verksamheten var stängt erbjöds brukarna andra insatser vid behov.

Under våren återgick verksamheten alltmer tillbaka till mer normalt läge då utbildningar och aktiviteter för brukare började genomföras. Äldreomsorgen har kunnat genomföra omfattande kulturaktiviteter med föreställningar, målarskola, musik för brukare.

Brukarundersökningen som genomfördes under februari, visade något sämre resultat överlag än föregående år. Samma trend ses på resultatet för riket, troligtvis är orsaken pandemin. Mark har fortfarande ett högt betyg där snittet ligger över riksgenomsnittet.

Brukarundersökningen är viktig för verksamheten för förvaltningen använder resultatet i den för att genomföra förbättringsarbeten både på enhetsnivå och på övergripande nivå.

Äldreomsorgen har under året haft stora utbildning satsningar inom äldreomsorgslyftet, hälso-sjukvård och lågaffektivt bemötande samt föreläsningar för samtliga medarbetare.

Hemtjänsten minskade under 2022 med totalt 4,5% i jämförelse med år 2021. Under slutet av 2022 ökade dock behovet igen vilket förvaltningen bedömer att det kommer göra under 2023 också. Antalet ansökningar till vård- och omsorgsboende var ungefär densamma.

Hemtjänsten har bytt ut samtliga trygghetslarm för att anpassa verksamheten utefter nya tekniska förutsättningar.

3 Verksamhet

3.1 Uppföljning av grunduppdrag

Huvudverksamhet / Uppdraget uppfyllt	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Vård och omsorg om äldre		X			
Kommunal hälso- och sjukvård		X			

Nämndens bedömning

Nämnden har i hög grad uppfyllt sitt uppdrag gällande kommunal hälso- och sjukvård samt vård och omsorg om äldre. Bedömningen grundar sig på nedanstående sammanfattning.

Inledningen av 2022 präglades av den största spridningen av Covid -19 i samhället under hela pandemin. Det innebar att verksamheten återigen fick ställa om och genomföra åtgärder för att minska smittspridning och säkra personalresurser. Det innebar exempelvis att brukare inte fick bistånd i form av dagverksamhet verkställt under inledningen av året. De aktuella brukarna erbjöds andra kompensande insatser i stället.

Verksamheten har därefter kommit i gång och är tillbaka till normalläge om än med vissa restriktioner och förändrade arbets sätt.

Vidare grundar sig även bedömningen på nämndens följetal.

Vård och omsorg om äldre

Följetal inom vård och omsorg:

- Andel överklaganden där kommunens beslut fått bifall - 100% har enbart varit ett överklagande under året.
- Tid från ansökan till beslut för boende – Genomsnittet 18,5 dagar
- Tid från ansökan till beslut färdtjänst – 1-7 dagar för komplett ärende.

Kommunal hälso- och sjukvård

- Vårdtid som utskrivningsklar är medeltal för dagar som patienter från Mark har varit kvar på sjukhuset efter att de blivit utskrivningsklara. Godkänd nivå är högst tre dagar och Marks kommun har lyckats ta emot utskrivna patienterna inom 0,4 dagar i genomsnitt under året.
- Följsamhet till basala hygienrutiner (nationell punktprevalensmätning). Godkänd nivå är 60-100% - Marks kommun har 72% följsamhet vid 2022 års mätning.

3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige

I budget 2022-2023 för Marks kommun beslutad av kommunfullmäktige 2021-11-18, står följande på s. 8 gällande färdtjänsttaxan: "Äldreomsorgsnämnden uppdras att utvärdera den förändrade prismodellen för färdtjänstresor som in fördes våren 2021."

Det tilldelade uppdraget är slutfört och antogs av äldreomsorgsnämnden den 2022-10-17 § 86 (utvärdering av den förändrade prismodellen för färdtjänst).

4 Måluppföljning

Kommunens verksamhet ska planeras med vision och mål för Marks kommun som utgångspunkt. I detta avsnitt följs mål och indikatorer upp.

Symbolförklaring	
	Mål för indikator: uppnått
	Mål för indikator: delvis uppnått
	Mål för indikator: inte uppnått
	Kan inte bedömas

4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential

Kommungemensamma mål: Bästa barnkommun

Nämndens mål: Tryggheten för barn och unga som har hemtjänst och hemsjukvård ska säkerställas (1)

Målet har koppling till Agenda 2030: Mål 3 God hälsa och välbefinnande.

Målet har även koppling till Barnkonventionen artiklar 3, 6, 12, 23 samt 24 som gäller barnets bästa, barnets rätt till liv och utveckling, barnets rätt att komma till tals, rätten till särskild omvårdnad samt barns rätt till bästa möjliga hälsa. Resultatet påvisar att förvaltningen går mot rätt håll när det gäller mål som går att härleda till Agenda 2030.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Totalt antal unika barn och unga med hemtjänst och hemsjukvård		5	6	≥ 5	
Andel unika barn och unga med hemtjänst och hemsjukvård som har upprättad genomförandeplan och/eller vårdplan			100	=100	

Totalt antal unika barn och unga med hemtjänst och hemsjukvård

Ärendemängden med barn och unga är generellt ganska låg.

Andel unika barn och unga med hemtjänst och hemsjukvård som har upprättad genomförandeplan och/eller vårdplan

Nämndens bedömning är att målet uppfyllts i hög grad för året. Bedömningen grundar sig på att förvaltningen upprättat vårdplaner i hög utsträckning för att tydligt visa vilka insatser som planerats och för att de som är involverade i patientens/barnets vård ska arbeta mot gemensamma mål.

4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska de som behöver få bra stöd och en god vård och omsorg för att ha ett gott liv

Nämndens mål: Verksamheten baseras på brukares erfarenheter, yrkesverksammas praktik och bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap (EBP) (2)

Målet har koppling till Agenda 2030: Mål 3 God hälsa och välbefinnande.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel personer nöjda med bemötande från personalen - hemtjänst (%)	98	98	98	≥ 95	

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel personer nöjda med bemötande från personalen - vård- och omsorgsboende (%)	94	94	92	≥ 90	
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	19	19	18	≤ 18	
Andel brukare på vård- och omsorgsboende med inriktning demens med uppdaterad BPSD		65	79	≥ 70	

Andel personer nöjda med bemötande från personalen - hemtjänst (%)

Nämndens bedömning är att målet uppnåtts i hög grad. Bedömningen grundar sig på resultatet i årets brukarenkät där området bemötande fortsatt har högt resultat. 98 % har i årets enkät svarat att de är nöjda med personalens bemötande. Det är ingen skillnad mellan män och kvinnor, resultatet påvisar inga skillnader.

Andel personer nöjda med bemötande från personalen - vård- och omsorgsboende (%)

Nämndens bedömning är att målet uppnåtts i hög grad under året. Bedömningen grundar sig på resultatet för året brukarenkät. 92% har i årets enkät svarat att de är nöjda med personalens bemötande. Kvinnor är några procentenheter nöjdare i jämförelse med män när det kommer till bemötandet.

Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde

Nämnden bedömning är att målet uppnåtts då målvärdet på 18 nåddes i den nationella mätningen i oktober. Mätetalen följs upp varje månad inom hemtjänsten och är en viktig del i planeringen av insatserna.

Andel brukare på vård- och omsorgsboende med inriktning demens med uppdaterad BPSD

Nämnden bedömning är att målet uppnåtts då antalet brukare med demensdiagnos med en uppdaterad BPSD ligger på 79%. BPSD är en förkortning på beteendemässiga och psykiska symptom vid demenssjukdom.

Nämndens mål: Varje person där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar ska känna sig trygg och säker i kontakten med vården (3)

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel personer på vård- och omsorgsboende som uppger att det är lätt att vid behov träffa en sjuksköterska (%)	75	75	69	74	

Andel personer på vård- och omsorgsboende som uppger att det är lätt att vid behov träffa en sjuksköterska (%)

Nämndens bedömning är att målet inte uppnåtts under året. Bedömningen grundar sig på resultatet av brukarundersökningen som genomfördes i mars. Under året har hemsjukvården arbetat inom verksamheten med tillgänglighet. Det kan innebära både att man kan träffa sjuksköterska eller få hjälp och stöd med det man behöver via servicedesk eller annan befintlig personal inom verksamheten som informerar sjuksköterska i enlighet med de rutiner som finns.

Nämndens mål: Långsiktigt minska antalet fall (4)

Målet har koppling till Agenda 2030: Mål 3 God hälsa och välbefinnande.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel tillsvidareanställda som gått förflyttningsutbildning enligt utbildningsplan		50	24	≥ 80	■
Andel brukare som erbjudits riskbedömning fallprevention, hemsjukvård			39	≥ 60	■

Andel tillsvidareanställda som gått förflyttningsutbildning enligt utbildningsplan

Nämndens bedömning är att målet inte uppnåtts under året. Det har varit svårt att utföra praktiska utbildningar under pandemin och verksamheten är medvetna om att det finns en utbildningsskuld. Många av utbildningsplatserna har också gått till dem som är nya i yrket.

Under året har det erbjudits 344 platser på förflyttningsutbildningen. Sammantaget var det 175 personer som deltog. Viss frånvaro har det blivit vid varje tillfälle på grund av sjukdom eller att verksamheten inte kunnat avstå personalen den dagen.

Vissa enheter har kunnat prioritera detta och där är andelen som gått utbildningen mycket högre än genomsnittet.

Under 2023 kommer äldreomsorgen att prioritera att komma i kapp med de grundläggande utbildningarna som finns i kompetensutvecklingsplanen för respektive yrkesgrupp.

Andel brukare som erbjudits riskbedömning fallprevention, hemsjukvård

Verksamheten arbetar med bedömningarna men brister finns i registreringarna i kvalitetsregistret.

Nämndens mål: Ökad medicinsk kompetens (5)

Målet har koppling till Agenda 2030: Mål 3 God hälsa och välbefinnande.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel omvårdnadspersonal med undersköterskekompetens			69	≥ 69	●
Antal tillsvidareanställda			768		■

Andel omvårdnadspersonal med undersköterskekompetens

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts. Satsningen äldreomsorgslyftet som möjliggör utbildning parallellt med arbetet fortsätter under 2023. Därefter är inget statsbidrag utlovat.

Antal tillsvidareanställda

Antal anställda på vård och omsorgsboende, korttiden Kinnaborg och hemtjänsten.

Nämndens mål: Ökat antal tillsvidareanställda (6)

Nämndens bedömning är att målet uppfyllts i hög grad under året. Bedömningen grundar sig i att antalet arbetade timmar utförda av timanställd personal har minskat i jämförelse med 2021 och att antalet tillsvidareanställda har ökat.

Nämndens mål: God och säker dokumentation

Nämndens bedömning är att målet uppnåtts i hög grad under året. Bedömningen grundar sig på att uppföljning sker genom en kvalitativ journalgranskning av hälso- och sjukvårdsjournaler samt social dokumentation.

Flera enheter har under året haft dokumentationsutbildning utifrån socialtjänstlagen gemensamt för enheten. En dokumentationsombudsträff genomfördes under våren där

arbetssätt, nyheter och utvecklingsdelar togs upp. Under året har kontinuerlig information skickats ut om kommande nyheter och omvårdnadspersonal har fått löpande handledning i dokumentation.

Under rubriken internkontroll finns ytterligare beskrivning av en granskning som genomförts på central nivå.

Inom hälso- och sjukvården genomförs också granskningar och där har det genomförts utbildningar under året både av interna och extern utbildare. En djupare beskrivning av dokumentationen görs i patientsäkerhetsberättelsen.

Koppling till Agenda 2030: bidrar till mål 3 God hälsa och välbefinnande.

4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska vi vara en kreativ kommun för att alla ska trivas med att bo och leva

Nämndens mål: Anpassning av särskilda boendeformer för nämndens målgrupper ska säkerställas (7)

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022
Tid från beslut till verkställighet biståndshandläggning boende – mindre än 3 mån, %.			100	80

Tid från beslut till verkställighet biståndshandläggning boende – mindre än 3 mån, %.

Nämndens bedömning är att målet uppnåtts under året. Alla brukare har blivit erbjudna inom tre månader. Ett fåtal har gått över tidsgränsen på grund av att de tackat nej till första erbjudandet.

4.4 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning

Kommungemensamma mål: Sundare personalomsättning

Nämndens mål: Sundare personalomsättning (Obs kommungemensamt mål) (8)

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022
Personalomsättning (%)	14	9	15	11
Personalomsättning chefer (%)	12	5	8	12

Personalomsättning (%)

Nämndens bedömning är att målet är att målet uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig på att omsättningen också påverkas av att nämnden anställt fler medarbetare på tillsvidareanställning under året. En djupare analys genomförs på enhetsnivå under 2023 då det är skillnad mellan enheter.

Personalomsättningen avser externomsättning.

Personalomsättning chefer (%)

Nämndens bedömning är att målet uppfyllts i hög grad.

5 Agenda 2030

I nämndplan 2022–2023 redogörs för hur nämndens mål bidrar till Agenda 2030:s mål och delmål. Nämndplanen har som utgångspunkt att utförande inom respektive verksamhet har direkta kopplingar till Agenda 2030. Uppföljningen återfinns i sina respektive delar i rapporten. Framför allt resultat från måluppföljningen där tydlig anknytningen med agenda 2030 redogörs.

Nämndens mål	Agenda 2030 mål/delmål	Uppföljning
Tryggheten för barn och unga som har hemtjänst och hemsjukvård ska säkerställas	Mål 3 God hälsa och välbefinnande Målet har även koppling till Barnkonventionen artiklar 3, 6, 12, 23 samt 24 som gäller barnets bästa, barnets rätt till liv och utveckling, barnets rätt att komma till tals, rätten till särskild omvårdnad samt barns rätt till bästa möjliga hälsa.	Totalt antal unika barn och unga med hemtjänst och hemsjukvård Andel unika barn och unga med hemtjänst och hemsjukvård som har upprättad genomförandeplan och/eller vårdplan
Verksamheten baseras på brukares erfarenheter, yrkesverksammas praktik och bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap (EBP)	Mål 3 God hälsa och välbefinnande.	Andel personer nöjda med bemötande från personalen - vård- och omsorgsboende (%) Andel brukare på vård- och omsorgsboende med inriktning demens med uppdaterad BPSD
Varje person där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar ska känna sig trygg och säker i kontakten med vården	Mål 3 God hälsa och välbefinnande.	Andel personer på vård- och omsorgsboende som uppger att det är lätt att vid behov träffa en sjuksköterska (%)
Långsiktigt minska antalet fall	Mål 3 God hälsa och välbefinnande.	Andel tillsvidareanställda som gått förflyttningsutbildning enligt utbildningsplan Andel brukare som erbjudits riskbedömning fallprevention, hemsjukvård
Ökad medicinsk kompetens	Mål 3 God hälsa och välbefinnande.	Andel omvårdnadspersonal med undersköterskekompetens Antal tillsvidareanställda
God och säker dokumentation	Mål 3 God hälsa och välbefinnande.	Uppföljning sker genom en kvalitativ journalgranskning av hälso-och sjukvårdsjournaler samt social dokumentation.
Anpassning av särskilda boendeformer för nämndens målgrupper ska säkerställas	Mål 3 God hälsa och välbefinnande	Tid från beslut till verkställighet biståndshandläggning boende – mindre än 3 mån, %.

6 Uppföljning av internkontroll

6.1 Årets internkontrollarbete

Nämnder och styrelser har ansvar för att den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde är tillräcklig och ska rapportera om sitt arbete med intern kontroll.

Äldreomsorgsnämnden har under årets interkontrollplan fem kontrollmoment att följa upp. Internkontrollplanen beslutades i samband med årets nämndplan. De beslutade delprocesserna berörde samverkansfrågor, internprocesser, styrdokument och rutiner. Interkontrollplanen för 2022 berörde även handläggningsfrågor med fokus på dokumentation. Vidare avsåg Äldreomsorgsnämnden att följa upp dokumentation av personalärenden.

Samtliga uppföljningar är avklarade. Uppföljning av respektive kontrollmoment beskrivs nedan.

6.2 Uppföljning av internkontrollplanen

Övergripande styrning

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Brist på beredskap vid förseningar eller avbrott i stödverktyg och stödfunktioner.	Tillämpning av dialog och samarbete med KLK och implementering av verksamhetssystem gällande drift och leverans	<p>Reservrutiner för åtkomst till inloggningslänkar till verksamhetssystem. Problem: När kommunens intranät (SPS) inte är tillgänglig kan vi inte komma åt inloggningslänkar till diverse IT-system. Lösning: Vid avbrott och ingen åtkomst till intranätet har vi med stöd av Digitaliseringsenheten säkerställt åtkomst till Inloggningslänkar genom att skapa en säker och Intranät oberoende digital lösning.</p> <p>Reservrutin för alternativ inloggning till Lifecare HSL Problem: Vid driftstörningar hos svensk e-Identitet som är leverantör av två faktorsinloggningstjänster. Kan inte legitimerad personal logga in i systemet med SITHS-kort (E-tjänstelegitimation). Lösning: Reservrutin för alternativ inloggning till Lifecare HSL vid svensk e-Identitet. Vi i samverkan med leverantör av Lifecare och digitaliseringsenheten tekniker tagit fram och testad en fungerade teknislösning. Felsökning- och supportprocesser för kontor och utanför kontorstider, togs fram och antogs av FLG. Processerna kräver personalresurser från Digitaliseringsenheten. Fråga ligger hos Chefen för Digitaliseringsenheten och i väntar på återkoppling har processerna och lösningen inte infört.</p> <p>Mobiltelefoni Problem: Mobiltelefoni störningar hos befintlig mobiloperatör Tele2 påverkar verksamhetens tillgänglighet och åtkomst till Mobila IT-stöd till exempel digitala lås samt telefonsamtal in och ut i verksamheten.</p>

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		<p>Lösning: Reservrutin för hemtjänsten mobiltelefoner. Ett antal utsedda mobiltelefoners SIM-kort/abonnemang har bytts ut mot Roaming kort (Tele2 Open abonnemang) för att säkerställa mobildataåtkomst och telefonsamtal oberoende av mobiltelefonoperatör</p>
<p>Bristande samverkan med externa aktörer på övergripande nivå (gruppnivå).</p>	<p>Stickprovskontroller av att nämnden följer sin del i regionala eller delregionala överenskommelser</p>	<p>Internkontroll gällande <i>Bristande samverkan med externa aktörer på övergripande nivå (gruppnivå)</i> har genomförts genom stickprovskontroll av att nämnden följer sin del i regionala eller delregionala överenskommelser. Dokumenten som valts ut är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Länsgemensam riktlinje om in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Västra Götaland</i> • <i>Överenskommelse om samverkan mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen om Munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård</i> <p>Internkontrollen har utförts genom att 3 frågor per överenskommelse/avtal har ställts till tjänstemän i förvaltningen. Nedan presenteras de delar av dokumenten som det har ställs frågor kring samt vad som framkommit.</p> <p>Länsgemensam riktlinje om in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Västra Götaland</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Under 7 Vårdbegäran står det under Kommunalt primärvårdsansvar bland annat <i>Har den enskilde åkt till sjukhuset på eget initiativ och slutenvården efterfrågar informationen ska sådan överföras snarast.</i> <u>Vad som framkommit:</u> Nämnden uppfyller detta. 2. Under 14 Upprätta SIP står det under Socialtjänstens ansvar att <i>Socialtjänsten ska vid kallelse delta på SIP-mötet.</i> <u>Vad som framkommit:</u> Nämnden deltar vanligtvis på SIP-mötet som nämnden är kallad till. Om det inte är möjligt att närvara, strävar nämnden efter att boka om, men det händer att SIP-möten missas. 3. Under 15 Följa upp och avsluta står det under Kommunalt primärvårdsansvar att <i>Kan vara huvudansvarig för SIP</i>

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		<p><i>och ansvarar då för att kalla till uppföljning. Delta vid uppföljning vid kallelse från annan huvudansvarig. Vad som framkommit: Nämnden uppfyller delvis detta. Anledningen till att nämnden inte bedöms uppfylla helt och hållet beror på att det inte har gått att säkerställa i vilken utsträckning nämnden själva kallar till uppföljning. Verksamheten arbetar för att öka kompetensen kring SIP.</i></p> <p>Överenskommelse om samverkan mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen om Munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Under rubrik 5 och punkt 1 står det att parterna ska <i>implementera och säkerställa att innehållet i överenskommelsen är känt i samtliga berörda verksamheter. Vad som framkommit: Nämnden uppfyller detta.</i> 2. Under rubrik 7.1 och punkt 1 står det att <i>Kommunen ska utse minst en kontaktperson per kommun/stadsdel för kommunikation och informationsutbyte med VGR gällande det som rör intyg om N-tandvård och munhälsobedömning. Vad som framkommit: Nämnden uppfyller detta.</i> 3. Under rubrik 7.1 och punkt 3 står det att <i>Kommunen ansvarar för att en intygsutfärdare regelbundet genomgår utbildning som VGR tillhandahåller och som säkerställer att intygsutfärdaren har aktuell kompetens för att kunna identifiera vilka individer som är berättigade till N-tandvård. Vad som framkommit: Nämnden uppfyller delvis detta. Alla intygsutfärdare har utbildning, men det händer att utbildning inte genomförs såsom avsett i överenskommelsen.</i>
Följer inte upphandlingsrutiner - dokumentation och avtalstrohet	Manuella stickprovskontroller av dokumentation och avtalstrohet.	Under 2022 uppgick socialförvaltningens inköp av upphandlingspliktiga varor och tjänster till 75% från avtalade leverantörer. Resterande 25% går att härleda till externa köp som inte kunde erbjudas av befintlig avtalade

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		leverantörer.

Att tillhandahålla stöd och omsorg

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Bristfällig dokumentation.	Införande av nytt system (Life Care) under 2021 kommer innebära högre risk för bristfällig dokumentation under 2022.	<p>Granskning av social dokumentation har skett genom 13 stickprovskontroller gällande handläggning och utförande i socialförvaltningens olika verksamheter. Vid granskningen har en delregional gemensam bedömningsmall med fokus på individens behov i centrum, IBIC använts.</p> <p>Resultat: Generellt är dokumentationen god och tillräcklig för god vård och omsorg. Utvecklingsområden som har identifierats är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentation av samtycke • Tydliggörande av kommunikering vid gynnande beslut • Formulering och dokumentation av mål vid avsett funktionstillstånd vid handläggning för att möjliggöra tydligare genomförandeplaner. • Enhetliga beslutstexter och beslutsmotiveringar mellan enheterna för myndighetsutövning. • Översyn och tydlighet av dokumentation av uppföljning och genomförandeplan.

Personal

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Osäker dokumentation gällande personalärenden.	Arbeta för korrekta kommungemensamma verktyg gällande dokumentation av personalärende	Fortsatt utveckling behöver ses gällande kommungemensamma verktyg som härrör personalärenden.

7 Personal

Arbetet med hållbar och långsiktig kompetensförsörjning startade som ett prioriterat projekt under 2020 i förvaltningen då ett förslag till struktur för arbete med kompetensförsörjningsplaner togs fram. Utifrån det arbetet har ett antal insatser planerats och genomförts:

- Bemanningseenheten utvecklats till en kompetens- och resursenhet, med nytt uppdrag och nya resurser. Kompetens- och resursenheten har huvudfokus på utförarverksamheter som arbetardygnet runt. Genom analys av befintliga arbetssätt och översyn av rutiner har planering för det fortsatta arbetet genomförts.
- Förvaltningens befattningsbeskrivningar har setts över. Arbetet ligger som en grund för inventering, rekrytering, kompetensförsörjning, introduktion, uppföljning och utveckling. En kompetensutvecklingsinsats i form av fem workshops har tagits fram för samtliga chefer inom socialförvaltningen och genomförs under hösten 2022.

Samhällets utmaningar avseende tillgång till personal kräver förändrade arbetssätt för att öka antal tills vidare heltidsanställda och minska antalet timvikarier. Alla tjänster erbjuds på heltid och orsaken till undantag ska dokumenteras. Fler heltidsanställda medför en överkapacitet som ska omsättas genom rörlig placering. Under året har Äldreomsorgen arbetat med att försöka få en överanställning av omvårdnadspersonal motsvarande en del av förvaltningens förväntade frånvaro. Det innebär att en del av medarbetarna har arbetat med rörlig placering och delvis tjänstgjort i en annan enhet än sina ordinarie arbetsplatser. Det har också inneburit en kunskapspridning och erfarenhetsutbyte mellan grupper.

Under året har månadsanställningar erbjudits till semestervikarier inom äldreomsorgen. Åtgärden leder i sin tur till färre antal timanställningar. Erbjudandet har mottagits positivt av vissa sökanden.

Arbetssätt för övergripande och samordnade rekryteringar av omvårdnadspersonal har utvecklats och genomförts.

Äldreomsorgen har under året haft kompetensförsörjning inom följande områden

- Vitalparametrerar- med syfte att förbättra omvårdnadspersonalens kompetens att göra en första bedömning av en patient.
- Avancerad hemsjukvård med palliativ inriktning.
- Förflyttningutbildning med syfte att hantera förflyttningarna av brukaren i hemmet på ett säkert och tryggt sätt.
- Lågaffektivt bemötande enligt Durevallsmetoden med syfte att förebygga hot och våldssituationer och kompetens att hantera eventuell hot och våld situation.
- Demensutbildning i handläggning av demenssjuka, beteendeskattning och åtgärder.

Årets systematiska arbetsmiljöarbete har lett till att verksamheten utbildat egna handledare inom *lågaffektivt bemötande*. Handledarna erbjuder utbildningstillfällen för all personal varje månad och besöker arbetsplatser som har akuta problem med hot och våldssituationer.

Äldreomsorgen har i samband med medarbetarsamtal använt "Fredas-kortfrågor" som är en validerad metod för att identifiera utsatthet för våld i nära relationer.

Halkolyckor har identifierats som ett återkommande tillbud och arbetsskada. Därför har upphandlat arbetsskor med bättre funktionalitet.

Äldreomsorgen har påbörjat använda verksamhetssystemet Stratsys för dokumentation av sitt systematiska arbete med målet att kvalitetssäkra det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet.

Verksamhetssamverkan inom nämndens uppdragsområden är numera även skyddskommitté med syfte att samverkan sker närmare arbetsplatser.

Hälso- och sjukvårdsverksamheten har haft problem under året med att rekrytera legitimerad personal, främst gäller det sjuksköterskor och till viss del fysioterapeuter. Det råder en brist på sjuksköterskor i hela landet och under stora delar av året har det funnits inhyrda sjuksköterskor i verksamheten, för att säkra vården för patienterna. Under sommarmånaderna

var det ett större antal sjuksköterskor från bemanningsföretag i tjänst. Även en inhyrd fysioterapeut fanns i verksamheten under våren för att garantera patientsäkerheten.

Hälso - och sjukvårdsverksamheten har anställt undersköterskor som ska vara sjuksköterskorna behjälpliga i arbetsuppgifter som ej måste utföras av en sjuksköterska, detta har fallit väl ut och fungerar bra.

8 Ekonomi

Avsnittet ekonomi innehåller ekonomisk uppföljning av utfall och prognos för 2022.

8.1 Driftredovisning

Tabell periodrapport

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Budgetavvikelse
Intäkter	119,4	106,3	109,3	94,7	14,6
Personalkostnader	-471,3	-498,3	-515,3	-503,3	-12,0
Övriga kostnader	-146,1	-134,6	-133,4	-131,2	-2,2
Nettokostnader	-498,0	-526,6	-539,4	-539,8	0,4
Fördelning på huvudverksamhet, netto					
Ledning, central adm, nämnd	-52,7	-47,8	-46,3	-50,3	4,0
Vård- och omsorgsboende	-170,4	-183,2	-193,0	-192,9	-0,1
Hemtjänst	-151,7	-166,7	-171,1	-171,7	0,6
Hälso- och sjukvård	-48,3	-55,3	-60,5	-58,2	-2,3
Rehab	-16,4	-17,5	-18,8	-17,7	-1,1
Övriga vård och omsorgsinsatser	-58,5	-56,1	-49,7	-49,0	-0,7
Nettokostnader	-498,0	-526,6	-539,4	-539,8	0,4

Analys av driftredovisning

Nämndens årsutfall jämfört med budget och föregående år

Äldreomsorgsnämnden redovisade ett överskott år 2022 med 0,4 mnkr jämfört med budgetramen på 539,8 mnkr. Föregående årsutfall jämfört mot budget var ett underskott om 12,6 mnkr som härleds i huvudsak till merkostnader för covid-19. Årets nettokostnader uppgick till 539,4 mnkr, vilket motsvarade en ökning med 12,8 mnkr eller 2,4 procent jämfört med föregående år.

Jämförelse med budget och föregående år per kostnadslag

Intäkterna uppgick till 109,3 mnkr för året. Utfall jämfört med budget gav ett överskott på 14,6 mnkr. Överskotten har genererats i flera verksamheter och beror främst på att flera olika statsbidrag har nyttjats fullt ut. Ersättningen från staten gällande sjuklöneersättning gav nämnden ett tillskott om närmare 4,7 mnkr. Högre ersättning för den centrala förvaltningen från socialnämnden och äldreomsorgsnämnden om 2,4 mnkr. Taxor och avgifter redovisades till 36,3 mnkr och ett överskott mot budget om 0,7 mnkr.

Jämfört med föregående år ökade intäkterna med 3,0 mnkr på helår. Taxor och avgifter redovisades ökade intäkter om 2,1 mnkr. Övriga intäkter som statsbidrag, ersättning för den centrala förvaltningen och momsersättning redovisades 0,9 mnkr i ökade intäkter jämfört med föregående år.

Personalkostnaderna uppgick till 515,3 mnkr för perioden (inklusive inhyrd personal), vilket gav ett underskott mot budget om 12,0 mnkr. Kostnaderna för inhyrd personal uppgick till 16,1 mnkr, vilket främst förklarar det redovisade underskottet.

Jämfört med föregående år har kostnaderna ökat med 17,0 mnkr eller 3,4 procent, men varierat i de olika verksamheterna. Främsta orsaken till ökade personalkostnader beror på löneökningar samt ökade kostnader för inhyrd personal.

Övriga kostnader som främst består av köpt vård, lokalkostnader, kost, städ, leasingbilar, kompetensutveckling, representation, färdtjänst, telefon, it, förbrukningsmaterial och förbrukningsinventarier uppgick till 133,4 mnkr för år 2022. Jämfört med budget redovisas ett

underskott om 2,1 mnkr i perioden, framför allt genererat av högre kostnader för köpt vård, hjälpmedel, lokaler och kost.

Jämfört med föregående års helårsutfall har kostnaderna minskat med 1,2 mnkr. Den största förändringen jämfört med föregående år är lägre kostnader för förbrukningsmaterial om 3,8 mnkr, på grund av lägre kostnader för skyddsutrustning.

Jämförelse med budget och föregående år per verksamhetsområde

Ledning, central administration och nämnd

I begreppet ledning, central administration och nämnd ingår verksamhetschefer, samtliga enhetschefer och administratörer inom äldreomsorgen, äldreomsorgsnämnden och arbetsutskottet samt äldreomsorgsnämndens del av den centrala administrativa enheten. Utfallet för året redovisas till en nettokostnad om 46,3 mnkr. Utfallet innebar ett överskott mot budget om 4,0 mnkr. Budgetreserven utgör hela överskottet.

Jämfört med föregående år har nettokostnaderna minskat med 1,5 mnkr, vilket främst beror på lägre kostnader för skyddsutrustning i det centrala lagret.

Vård- och omsorgsboende

Vård- och omsorgsboendena redovisade en nettokostnad om 193,0 mnkr och ett underskott mot budget om 0,1 mnkr. Beläggningsgraden under året har i genomsnitt varit 96%, vilket är att jämföra med 92% föregående år. Nämnden har genomfört en förtätning under augusti av tre nya boendeplatser på Kullabyn, vilket resulterat i att nämnden nu tillhandahåller 310 boendeplatser.

Jämfört med föregående år har nettokostnaderna ökat med 9,8 mnkr (5,3%), vilket främst förklaras genom högre beläggningsgrad, ökning av boendeplatser och löneökningar.

Hemtjänst

Hemtjänsten redovisade en nettokostnad om 171,1 mnkr och ett överskott om 0,6 mnkr för året. Överskottet förklaras främst genom minskat antal utförda timmar jämfört med den beräknade budgeten.

Jämfört med föregående år har den utförda tiden har minskat från 204 161 timmar år 2021 till 192 107 timmar år 2022. Nettokostnaderna har ökat med 4,4 mnkr (2,6%), vilket främst förklaras genom löneökningar.

Hälso- och sjukvård

Sjuksköterskeorganisationen: Hälso- och sjukvården redovisade nettokostnader om 60,5 mnkr och ett underskott mot budget om 2,3 mnkr, vilket främst beror på inhyrda sjuksköterskor genom bemanningsföretag. Personalkostnaderna redovisar ett underskott om 8,6 mnkr varav 14,9 mnkr är för inhyrda sjuksköterskor från bemanningsföretag. Resursbristen har varit påtaglig samtidigt som verksamheten behövt anpassa sig efter arbetet med nära vård.

Jämfört med föregående år har kostnaderna ökat med 5,2 mnkr, varav 11,2 mnkr är ökade kostnader för bemanningssköterskor.

Kommunrehab: Rehabverksamheten redovisade en nettokostnad om 18,8 mnkr och ett underskott mot budget om 1,1 mnkr. Underskottet förklaras genom ökade kostnader för hjälpmedel samt kostnad för inhyrd fysioterapeut.

Övriga vård och omsorgsinsatser

I begreppet övriga vård och omsorgsinsatser ingår korttidsverksamheten, öppen verksamheten, dagverksamheten, myndighetsutövning och färdtjänst.

- **Korttidsverksamheten** redovisade en budget i balans.
- **Öppen verksamheten** redovisade en budget i balans.
- **Dagverksamheten** redovisade en budget i balans.
- **Myndighetsutövningen** redovisade ett underskott om 0,6 mnkr för helåret, hela underskottet beror på personalkostnader.
- **Färdtjänsten** redovisade ett underskott om 0,1 mnkr. Underskottet beror främst på att antal resor har ökat.

Totalt redovisade övriga vård och omsorgsinsatser en nettokostnad om 49,7 mnkr för perioden, vilket motsvarar ett budgetunderskott om 0,7 mnkr.

Specifikation av statsbidrag

Statsbidrag

Statsbidrag (mnkr)	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022
Motverka ensamhet bland äldre och ökade kvalitet i vården	2,3	2,3	2,3
Säkerställa god vård och omsorg av äldre	15,3	15,2	15,2
Hjälpmedelsbidrag	0,7	0,7	0,7
Äldreomsorgslyftet	5,2	6,2	6,5
Ersättning för sjuklönekostnader pga. covid-19	5,0	4,7	4,7
Satsning på digital utveckling inom vård och omsorg	0,6	0,6	0
Summa	29,1	29,7	29,4

Kommentar statsbidrag

Regeringen gav Socialstyrelsen i uppdrag att under 2021 fördela medel till kommunerna för att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom, statsbidraget är även beslutat att gälla för 2022. Marks kommuns del av statsbidraget uppgår under året till 2,3 mnkr och ska i huvudsak användas till aktiviteter för äldre personer och personer med demenssjukdom för att minska ensamhet.

Statsbidraget Säkerställa god vård och omsorg av äldre omfattar 4 miljarder kronor under 2022. Äldreomsorgsnämndens del 2022 av statsbidraget är 15,3 mnkr. Statsbidraget syfte är att användas i befintlig verksamhet samt utifrån lokala behov i syfte att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheter.

Äldreomsorgslyftet är en satsning som innebär att anställda inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre ska erbjudas bibehållen lön under utbildning till vårdbiträde eller undersköterska på arbetstid och omfattar sammanlagt 1,7 miljarder kronor under 2022. Äldreomsorgsnämndens del 2022 av statsbidraget är 6,5 mnkr, ca 50 medarbetare har genomfört utbildning under året.

Äldreomsorgsnämnden har erhållit ersättningen från staten gällande sjuklönekostnader om 4,7 mnkr under perioden som avser sjuklönekostnader under november 2021 till och med mars 2022.

Regeringen har tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) antagit en ny strategi för genomförande av Vision e-hälsa 2025. Genom överenskommelser med SKR satsar regeringen även 168,7 miljoner kronor för att stärka den digitala utvecklingen inom hälso- och sjukvård, äldreomsorg och socialtjänst under 2022. Marks kommuns del av de 168,7 mnkr var 620 tkr.

8.2 Demografimodell

Den demografimodell som ligger till grund för nämndens budget baserades, i kommunfullmäktiges beslut inför år 2022, på en prognos för nedanstående åldersgrupper. Invånarantalet för 2022 är inte fastställt när denna årsrapport skrivs. Nedanstående skillnader baseras på senaste versionen av kommunens befolkningsprognos.

65–79 år: Prognosen för antalet invånare i åldern 65-79 år 2022 är 6 019, tilldelad budgetram är baserad på 6 000 invånare och har gett 0,4 mnkr för lite till nämndens ram.

80–89 år: Prognosen för antalet invånare i åldern 80-89 år 2022 är 1 823, tilldelad budgetram är baserad på 1 815 invånare och har gett 0,9 mnkr för lite till nämndens ram.

90-w år: Prognosen för antalet invånare i åldern 90-w år 2022 är 407, tilldelad budgetram är

baserad på 421 invånare och har gett 3,9 mnkr för mycket till nämndens ram.

Summerat är nämndens ram 2,6 mnkr högre än vad senaste befolkningsprognosen ger i kommunens demografimodell. Det faktiska utfallet för invånarantalet år 2022 kommer under februari månad från Statistikmyndigheten SCB.

8.3 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Investeringsprojekt	Budget 2022	Utfall 2022	Budgetavvikelse 2022
Investeringsram	1,7	1,6	0,1
Summa	1,7	1,6	0,1

Årets investeringar avsåg framför allt inköp av grundutrustning (till exempel sängar och hjälpmedel) samt uppfräschning av den inre miljön på våra boenden.

9 Annan uppföljning

9.1 Övrig uppföljning

Uppföljning av attraktivitetsplanen

Äldreomsorgsnämnden har inte bedrivit något systematiskt arbete utifrån attraktivitetsplanen. Inom socialförvaltningen erbjuds en bra offentlig service med hög kvalitet på vård och omsorg.

Idéburet offentligt partnerskap

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom idéburen sektor med koppling till social ekonomi, och en eller flera offentliga verksamheter. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskapet gäller, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge avtalet ska gälla med mera.

Äldreomsorgsnämnden har inga IOP-avtal.

Kommunal avtalssamverkan

I årsrapporten ska nämnder redovisa vilken avtalssamverkan nämnden har, och planerar att ingå, med andra kommuner. Det gäller avtal där nämnden tar hjälp av annan kommun för att utföra kommunens uppgifter eller där Marks kommun på motsvarande sätt hjälper annan kommun.

Uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän

Äldreomsorgen har hemtjänst i enlighet med Lagen om valfrihet (LOV). Kommunen har ett företag som utför hemtjänst och då i form av servicetjänster. Servicetjänsten är städning, tvätt, inköp och fönsterputs.

Verksamheten följs årligen upp både på företagsnivå och på brukarnivå i enlighet med de rutiner som finns.

Ekbergs fönsterputs och städ AB har också godkänts som utförare av fönsterputs för alla brukare inom hemtjänsten, även de som vanligtvis inte har dem enligt LOV. Detta sker genom en beställning av kommunens interna hemtjänst.

Uppföljning av synpunkter och avvikelser

Område/vht	Beröm	Förslag	Klagomål	Annat
Färdtjänst			15	
Vård och omsorgsboende			8	
Hemtjänst			8	
Handläggning			3	
Skrivelser om verksamhet				6
Övrigt				
Totalt			34	6

Kommentar

Under 2022 har 25 synpunkter inkommit och besvarats gällande äldreomsorgsnämndens verksamheter. Av dessa var 19 klagomål och sex var olika skrivelser om äldreomsorgens verksamhet. Åtta av klagomålen gällde vård- och omsorgsboende, åtta gällde hemtjänst och tre gällde handläggning. Utöver detta har 15 skrivelser med klagomål gällande färdtjänst inkommit.

Kvalitetsavvikelser utreds och sammanställs i digitalt verksamhetssystem. Varje enhetschef har ansvaret att utreda, åtgärda och förebygga de avvikelser som inkommer till enheten.

Under 2022 har 376 kvalitetsavvikelser och 12 rapporter om missförhållanden rapporterats i det digitala systemet. två av de 12 rapporter som rapporterats som missförhållanden har bedömts vara avvikelser och utretts som detta. De 376 kvalitetsavvikelserna fördelar sig över vård- och omsorgsboende 191, hemtjänst 151 nattpatrull 26, korttid fyra och handläggarenheten ett, utredningsenhet två och sjuksköterskeorganisation ett.

Sex personuppgiftsincidenter har rapporterats och utretts inom äldreomsorgsnämndens verksamheter. Incidenterna berör utskrift på fel skrivare, begränsning av tillgång till personuppgifter i verksamhetssystem, mejl, sekretessuppgifter i teamschatt och sociala medier. En av de rapporterade incidenterna har anmälts till Integritetsskyddsmyndigheten, IMY, som har beslutat att avsluta ärendet.

I Kvalitetsberättelse och patientsäkerhetsberättelse beskrivs mer om det systematiska kvalitetsarbetet. (se bilagor)

10Följetal

10.1 Följetal verksamhet

Följetal är mått som speglar verksamhetens omfattning och utveckling.

Äldreomsorgsnämndens följetal nämndplan

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Särskilt boende SoL, antal platser	304	304	307	310
Hemtjänst i ordinärt boende, antal pers.	1 218	1 280	1 329	1 407
Hemsjukvård, antal personer	1 022	1 039	1 048	1 039
Korttidsboende, antal platser	33	33	33	33
Antal upprättade SIP (samordnad individuell plan) på socialförvaltningen som är upprättade i SAMSA, ÄN och SN			10	63

Särskilt boende SoL, antal platser

Under våren utökades antalet vård och omsorgsboendelägenheter med tre ytterligare lägenheter på Kullabyn. Detta genom att omvandla tre lägenheter som tidigare var trygghetslägenheter. Det innebär nu att det finns 310 lägenheter på vård och omsorgsboende inom Marks kommun.

Hemtjänst i ordinärt boende, antal pers.

Under året så har antalet personer som har insatser som utförs av hemtjänsten ökat något men då är det också några som har både extern och intern hemtjänst som räknas två gånger i statistiken. För att bedöma volymökning eller inte så är den utförda tiden ett säkrare mått då också hälso- och sjukvårdsinsatser ingår.

Den utförda tiden har minskat med 4,5% i jämförelse med 2021. Det kan vara en pandemiorsak då fler valde att stanna hemma längre innan de flyttade till vård och omsorgsboende. Förvaltningen har nulägesanalysen för 2023 beskrivit att det troligtvis kommer att öka igen nästkommande år då befolkningsprognosen visa att invånare i 80–89 år kommer att öka fram till 2030 och det är i det åldersintervallet som hemtjänsten utförs mest.

Hemsjukvård, antal personer

Antalet patienter inskrivna i hemsjukvården har minskat något under året. De patienter som skrivs in i hemsjukvården har däremot ett ökat behov av insatser. Det ligger i linje med med arbetet med Nära vård men det kräver och kommer att kräva både mer personal och ökad medicinsk kompetens för personalen.

Korttidsboende, antal platser

Förvaltningens behov av korttidsplatser ligger är i nivå med behovet till den största delen av året. Under perioder har det dock behövts användas andra lägenheter på vård och omsorgsboendeplatser i korta perioder på grund av platsbrist. Det är ofta en konsekvens av höga inskrivningstal på sjukhusen.

I likhet med vård och omsorgsboendeplatser så pågår planering för en utökning av antalet platser under kommande åren utifrån befolkningsprognosen.

Antal upprättade SIP (samordnad individuell plan) på socialförvaltningen som är upprättade i SAMSA, ÄN och SN

Antalet formella SIP ökar. Uppgifterna är hela kommunens SIP och inte enbart äldreomsorgen.

10.2 Följetal personal

Personal - Antal anställda

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Antal tillsvidareanställda	866	884	928	940
Antal tidsbegränsade anställda	60	138	102	60
Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)	91	92,9	93,5	94,5

Statistiken avser per 31 oktober.

Antal tillsvidareanställda

Något högre andel tillsvidareanställda än föregående år. En yrkesgrupp som tillkommit under året är undersköterskor i hemsjukvården.

Antal tidsbegränsade anställda

Antalet tidsbegränsade anställda är tillbaka på samma nivå som innan pandemin.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)

Tabellen visar den genomsnittliga sysselsättningsgraden. Två gånger per år frågar arbetsgivaren om medarbetaren har önskad sysselsättningsgrad. Resultat visar att näst intill alla har önskad sysselsättningsgrad. De som inte har önskad sysselsättningsgrad har oftast inte möjlighet till utökad sysselsättningsgrad på grund av sjukdom eller har möjlighet att flytta till annan enhet.

Personal - Sjukfrånvaro

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Sjukfrånvaro alla anställda (%)	7,7%	9,6%	10%	10,2%
Andel långtidssjukfrånvaro i procent av den totala sjukfrånvaron (%)	30,4%	21,3%	29,5%	28,2%
Frisktal (max fem sjukdagar per individ och år) (%)	54%	43%	41%	56%
VAB % av arbetstid (kvinnor)	0,9	0,9	1	1,1
VAB % av arbetstid (män)	0,3	0,4	0,8	0,9

Statistiken avser perioden 1 november t o m 31 oktober.

Sjukfrånvaro alla anställda (%)

Sjukfrånvaron påverkas i hög grad fortfarande av Covid-19 och de instruktioner att stanna hemma vid minsta symtom.

Personal - Timtid, mer- och fyllnadstid samt övertid

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Timtid i timmar	229 683	225 220	240 567	162 909
Fyllnadstid i timmar	10 553	7 558	6 097	8 132
Övertid i timmar	13 495	15 260	15 892	22 174
Köpta timmar av bemanningsföretag	3 604	2 839	5 431	19 138

Statistiken avser perioden 1 november t o m 31 oktober.

Timtid i timmar

Antalet arbetade timmar av personal har minskat under 2022. Dels beror förändringen på en förändrad beräkningsperiod och dels beror det på att verksamheten har arbetat mycket med att minska timmarna. En betydande orsak till minskningen är att sommarvikarier som varit inne under sommaren haft en månadsanställning i stället.

Fyllnadstid i timmar

Fyllnadstiden i timmar har ökat under året och är i nivå med innan pandemin. En orsak kan vara att under pandemin så hade verksamheten en ökad grundbemanning vilket gjorde att behovet av användning av fyllnadstid gick ner.

Övertid i timmar

I samband med mycket hög personalfrånvaron inledningsvis under året så hade inte förvaltningen möjlighet att lösa uppdraget utan att beordra in medarbetare på övertid. Under sommaren har vissa enheter också behövt beordra in.

Köpta timmar av bemanningsföretag

Köpta timmar av bemanningsföretag har ökat under året motsvarande föregående år. Det är främst sjuksköterskor som förvaltningen främst använt för att täcka upp dels vid rekrytering och dels för att säkra bemanningen under sommaren. I timmarna ingår också en chef i inledningen på året för att förstärka hemsjukvården under rekryteringsperiod samt en fysioterapeut.

11 Budgetunderlag

11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten

Omsorgsnämnden ökar ambitionsnivån när det gäller kontinuitet av vårdpersonal hos brukare vilken påverkar effektiviteten.

Omsorgsnämnden behöver kompetensutveckla medarbetarna och det kommer att ställas högre krav på ökad kompetens inom flera yrkesgrupper som arbetar med äldre. Ett exempel som genomförs nu under 2023 är att den fasta omsorgskontakten ska vara undersköterska vilket kommer vara svårt att uppnå.

Sjukvårdskompetensen behöver stärkas inom äldreomsorgen då nära vård införs och allt fler har möjlighet att bo hemma med olika former av sjukvårdsinsatser. Det innebär att på sikt kommer behovet av sjuksköterskor, fysioterapeuter och arbetsterapeuter också att öka precis som antalet undersköterskor och övrig omsorgspersonal.

Äldreomsorgen tar med stöd av statsbidrag ett allt större ansvar att utbilda personalen i de olika yrkesgrupperna för att möta framtida kompetenskrav. Vissa delar görs i samverkan med vård och omsorgscollege och andra är uppdragsutbildningar som köps in. För sjuksköterskor genomförs satsning på en uppdragsutbildning i hemsjukvård och för undersköterskor och vårdbiträden görs satsningar via äldreomsorgslyftet. Svårigheten med statsbidragen är möjligheten för planering både när de införs och när de ska upphöra. Stadsbidraget för äldreomsorgslyftet förväntas upphöra 2023. Utbildningar som påbörjas 2023 och som överskrider till 2024, kommer behöva finansieras av verksamhetens driftkostnad.

Utmaningar inom hälso-sjukvården HSL

Det råder en brist på legitimerad personal, främst sjuksköterskor men även fysioterapeuter och arbetsterapeuter i hela landet. Det kommer att vara en mycket stor utmaning att rekrytera sjuksköterskor under de kommande åren. Det vi behöver fokusera på är att behålla de medarbetare som finns och kunna erbjuda kompetensutveckling och god arbetsmiljö samt säkerställa att kompetensen används till rätt arbetsuppgifter.

11.2 Omvärld

Kommunens demografiska förutsättningar sticker ut på flera sätt och påverkar framför allt socialförvaltningens verksamheter. Den sammansättning av invånare som Marks kommun har, och förväntas ha fram till 2031, kommer att kräva en omfördelning av resurser för att klara att leva upp till lagstiftningens krav. Även en framtida översyn av organisationen kan behöva göras för att använda de resurser vi har på ett så effektivt sätt som möjligt.

Befolkningsprognosens/volymökning

Befolkningsprognosen för Marks kommun visar att antalet personer i åldrarna 80-89 år kommer att öka fram till 2030. I takt med att gruppen 80-89 år blir fler kommer behovet av hemtjänst och vård och omsorgsboende att öka vilket får konsekvenser både på organisation och ekonomi.

Förvaltningen bedömer att 85 nya boendeplatser kan behövas fram till 2030 och cirka 50 bostäder till år 2026.

Hälso- och sjukvården i Sverige håller på att byta perspektiv från ett sjukhusfokus till Nära vård med fokus på primärvårdsnivå, där den kommunala hälso- och sjukvården ingår. Från och med 1 juli 2021 är *Primärvård* och primärvårdens uppdrag definierat i Hälso- och sjukvårdslag (2017:30). Detta innebär att kraven på den kommunala hälso- och sjukvården ökar. Den måste då anpassa sig för att snabbt, på ett tryggt och säkert sätt, ta emot patienten i hemmet.

Nära Vård

Under 2020 och 2021 genomförde FoU i Väst på Göteborgsregionen en studie med syftet att ta reda på om och hur den kommunala hälso- och sjukvårdens innehåll har förändrats på senare år, samt vad vård och omsorg i kommunerna kostar för vanligt förekommande patientgrupper.

Omställningen till Nära vård kommer i korthet innebära stora effekter på den kommunala hälso- och sjukvården. Det har redan inletts och de senaste årens förändringar inom kommunala hälso- och sjukvård innebär att:

- Patienter skrivs ut tidigare från sjukhus, efter exempelvis en höftfraktur.
- De patienter som får insatser från kommunal hälso- och sjukvård är sjukare idag än för tio år sedan och har därmed mer och fler omfattande insatser än tidigare.
- Fler patienter får avancerade medicinska behandlingar i hemmet.
- Det är fler patienter med psykiskproblematik och komplexare behov som vårdas i hemmet samtidigt som anhörig ofta gör stora insatser.

I takt med att man klarar mer vård i hemmen så ökar också behovet av omvårdnadsinsatser och andra uppgifter som hemtjänsten utför.

Detta är de förändringarna som förvaltningen möter i sin vardag och vidtar åtgärder för att möta i högre utsträckning även framöver.

Lagförändringar

Det kommer att beslutas om en ny socialtjänstlag inom en snar framtid och det finns också förslag på en ny äldreomsorgslag. Beroende på hur lagstiftningen utformas så kommer det att innebära förändrade arbetssätt. Utöver de omfattande lagförändringarna så kommer det ökade kravställningar på exempelvis på personalkompetens och arbetstidsregler och så vidare som förvaltningen måste arbeta med.

Personalkompetens

Förvaltningen står inför stora utmaningar både vad gäller kompetens och tillgång till arbetskraft i likhet med alla verksamheter som arbetar inom välfärden. Det kommer att vara utmaningar med att finansiera och planera verksamheterna för att uppnå de krav som ställs utifrån olika lagstiftningar.

I dagsläget finansieras en betydande del av kompetensutvecklingen med statsbidrag som är osäkra de kommande åren.

Brandskyddskrav

I dagsläget finns det inget vård- eller omsorgsboende som har sprinklers installerat. Södra Älvsborgs Räddningstjänst beslutade den 19 april i år att förelägga fastighetsägaren MBAB att senast den 1 december 2023 avhjälpa brister i äldreboendet Rönnäng däribland avsaknaden av sprinklers. Ytterligare föreläggande kan förväntas på övriga boenden. Installation av sprinklers på våra äldreboende innebär en hyreshöjning för Omsorgsnämnden som beräknas till ca 5 mnkr per år.

11.3 Ekonomi

Beräkningen av omsorgsnämndens kostnader för 2024 och kommande år är gjorda på en övergripande nivå och utifrån väsentligheter. Utgångspunkten för nämndernas ramar är fullmäktiges budgetbeslut i december 2022. Där fastställdes budgetramarna för 2024–2025. Nämndens ekonomiska arbete ska ligga på att planera in verksamheten inom de beslutade budgetramarna.

Den ökade inflationen under 2023 som väntas fortsätta öka under 2024 har en mycket stor påverkan på kommunens och nämndens kostnader. Inflationen påverkar personalkostnaderna genom att pensionsavgifterna ökar. Även övriga omkostnader påverkas i hög grad av prisutvecklingen i omvärlden.

Omsorgsnämnden har ett behov av cirka 50 nya boendeplatser fram till år 2026. Nämnden har gjort en utredning på området och planering av dessa nya boendeplatser sker i samverkan med MBAB och Teknik- och servicenämnden. Det ökade behovet av boendeplatser motsvarar en kostnad om 60 mnkr som i huvudsak inte ryms inom budgetram, det kommer hjälpa till att möta det ökade behovet av hemtjänst.

Omställningen till Nära vård kommer i korthet innebära stora effekter på den kommunala hälso- och sjukvården. I takt med att man klarar mer vård i hemmen så ökar också behovet

av omvårdnadsinsatser och andra uppgifter som hemtjänsten utför. Det kommer innebära ökade krav och kostnader inom omsorgsnämndens verksamheter som är svåra att bedöma i dagsläget.

År 2024–2025 kommer vara en utmaning för ekonomin med kraftigt ökade pensionskostnader och prisökningar på varor och tjänster. Det kombinerat med åldrande befolkning och ett ökat tryck på äldreomsorgen innebär att nämnden behöver arbeta med effektivisering av personalresurserna. Öka andelen brukartid i förhållande till den totalt arbetade tiden. Aktivt reglera personalresurserna utifrån vårdtyngdens behov.

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Intäkter	109,3	106,7	109,9	111,0	112,1	113,2
Personalkostnader	-515,3	-532,1	-551,2	-571,3	-590,8	-597,2
Övriga kostnader	-133,4	-136,7	-140,4	-146,0	-150,1	-151,1
Nettokostnader	-539,4	-562,1	-581,7	-606,3	-628,8	-635,1

Investeringsbudget

Investeringsprojekt	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Investeringsram	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Summa	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7

Kommentar

11.4 Personal- och kompetensförsörjning

Förskjutningen av hälso- och sjukvården till en mer Nära vård ställer allt högre krav på kompetensförsörjning vad gäller legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, omvårdnadspersonal och habiliteringspersonal. Det är en utmaning att rekrytera nya medarbetare med kunskaper inom vård och omsorg och möjligheten att kunna utbilda och/eller delegera arbetsuppgifter. För att möta behovet behöver antalet legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal utökas och nya arbetssätt provas och utvärderas. Socialförvaltningen har, med anledning av Färdplan Nära vård, initierat ett utvecklingsarbete med fokus på introduktion- och utbildningsinsatser i samband med rekrytering av vård- och omsorgspersonal. Utvecklingsarbetet syftar till att säkerställa såväl tillgång till personal samt att personalen innehar den kompetens som arbetsuppgifterna kräver. För att främja utvecklingen har specifika resurser med fokus på områden som kompetensutveckling, planering och handledning anställts.

Samordnade rekryteringsprocesser avser leda till systematik som möjliggör breddade rekryteringar. Breddade rekryteringar förutsätter ett aktivt arbete med kompetensutveckling och uppföljning av medarbetare. Det leder även till ett behov av att genomlysna möjligheten att organisera arbetsuppgifterna på nya sätt, vilket kan innebära att uppgifterna fördelas på nya sätt mellan olika befattningar.

Särskilt utmanande är rekryteringen inför semesterperioderna som kräver nya samarbeten och nya arbetssätt för att lyckas med målet att medarbetare i verksamheten ska få sin semester inom den lagstadgade semesterperioden juni-augusti. Idag arbetar 60 procent av den ordinarie personalstyrkan under sommarens samtliga veckor.

Äldreomsorgslyftet har inneburit möjligheter att utbilda såväl medarbetare som chefer från verksamheten. Det har lett till att medarbetare genomför utbildning till undersköterska och enhetschefer studerar verksamhetsrelevant högskoleutbildning.

Inom äldreomsorgen har även initiativ för att hitta verktyg för att öka språkkunskaperna hos personer som behöver det genomförts genom att prova digitala lärandeverktyg.

Förvaltningen har tittat på var flest antal pensionsavgångar finns fram till slutet på 2024:

Äldreomsorgen – 64 medarbetare; undersköterskor och omvårdnadspersonal.

Kommunal hälso- och sjukvård – 8 medarbetare; sjuksköterskor och distriktssjuksköterskor.

En planerad personalomsättningen kommer behövas ses över under kommande år. Framför allt under befintligt år och under 2024.

11.5 Taxor och avgifter

Sammanställning samtliga taxor

Taxa/taxe-område	Kort beskrivning av taxan	Belopp 2023	Senaste ändring av taxan i KF (åååå-mm)	Förslag till ny taxa 2024 (samt kort motivering)	Nytt taxebelopp 2024 efter indexuppräknings eller uppräknings på annat fastställt sätt (om uppräknings, ange vilket index/sätt)
Se bilaga Taxor och avgifter ON 2024					

Förändrade taxor

Taxa	Taxa 2023	Taxa 2024	Kommentarer
Inga förändringar			

Intäkter från taxor och avgifter

Verksamhetsområde	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Kost	17,6	18,0	18,0	18,5
Omsorgsavgifter	17,9	18,5	18,5	19,0
Färdtjänst	0,7	0,7	0,7	0,8
Summa (mnkr)	36,2	37,2	37,2	38,3